

הניזקין פרק חמישי גיטין

(א) וְעַיִן חֹסֶן זְנוּחִים עוֹ:
ד"ה הַכֹּהֵן דְּקוֹרְקוֹן. (ב) ס"א
ש"ל ע"ן. (ג) ס"א יוֹחֵן לִיָּה.
(ד) וְגִי הַשְּׁמִירָה עֵרֶךְ גַּן
כְּרִים וּכְסָפִיּוֹת. (ה) וְגִי
עוֹד כְּלָדִירִים פִּי"ו מִיָּה
(ו) מִתְּמַחֲמוֹת. (ז) פ"י אֹלֶיךָ
(ח) וְכָלדִירִים שֶׁם: כ"ב
שנה. (ט) וְכַתְּמִי לִתְמָה
מִיּוֹת דְּחִיטִי וְשַׁעֲרֵי וְעִי
רַשִׁי"ש עַל רַשִׁי"ו. (י) וְעִי
אֲדִירִים פ"ד מ"ה.
(יא) וְיִקְרָאֵם. (יב) רַשִׁי"ש
וְכַתְּמִי כ"ה. ד"ה כְּפִירֵי וְכָהֵן
(יג) וְגִי מִקְדָּשִׁי. רַשִׁי"ש
(יד) וְעִי טֶפֶס: וּמִלְחָמָה.
(טו) וְכַתְּמִי בְּמִלְחָמָה כו'.
(טז) וְעִי כְּסָפִיּוֹת.
(יז) וְעִי תִּסְפֹּת כְּסָפִיּוֹת
י"ו. ד"ה דֶּקֶר שֶׁלֹּא וְי"ו.

מוסף רש"י

המסר עמוד קודם
לקח מסיקריקון. מנגון
נכרי הוצג נפשות על עסקי
מנון שאמרו לו של קרקע
זו והיטנו. ומתנה לו לא
היה מתנה. דלשילי למד
תלוינו וזכר לא היה מתנה
(רשב"ם ב"ב סו). לקח מן
האיש. מן העבד. כל
קרקעותיו משועבדים
למחנה אשתו ואיש
ולמתה אם ימות או יגרשה
מטרוף מלקוחות שם לא
מתנה בני חורין. שכן כתב
לה כל נכסי אחריו
וערפלו לכתובתך במס'
כמויות (נא): וחדור. זה
הלקח. ורקע מן
האשה. נתן לה דבר
מועט והקטנו לו. כדי שלא
מטרוף ממנו חוב כמחמה
(רשב"ם ב"ב סו). מקדו
בטל. לא בטל בטל מתנה.
שכל זמן שיהיה בטל יאכל
זה הלקוח את הפירות.
שהיה המוכר מוכר לו כל
זמן שלא מתגרש האשה
ולא יזק זמן גיטוי כמחמה
וכי' ואע"פ שמשועבד
לאשה. אלא לזה"ל אפי'
שעבר שחול לגורו מן
כשיגיע זמנה לננות
כמחמה. הלקח הוא מקדו
בטל אחר ולקח מן האשה
קא. דהיינו בטל לגמרי
ההוא מקדו. וכשנפטר
לננות כמחמה. מטרוף
ממנו. דמצי אמרה נחת
רוח עשיתי לנפשי למכור לך
קרקע שמשועבד לי ולא
גמתי כללי להקנות לך
(סו) זו: מקדו בטל
שמע לגמרי ואפילו כחי
העבד. וזכ"ב (סו)
מוקמתין לו בנחת מאותן
שלש שעות. או יחדה לה
למחמה. או כח לה בתוך
המחמה. או שהיטנה לו
שם משלה (כתובות צא).
למחר הבענה ליה
בדינא. והלקח לא קנה
הסיקריקון. דהא לא נתן
מעוט אלא גולה כמחמה.
והלקוח ממנו נמי לא קנה.
דקרקע אינה נגולה ואכתי
כרשותא דמריה קמא
איכא. ואפילו חזר ולקח
מבעל הדין. שכתב לו
שטר. או במתנה או בשטר
מכירה בלא מעוט. דלילוי
נתן מעוט לנפול הדין קנה
וכי' (רשב"ם ב"ב סו).
ע"י. ביתר. עיר גדולה
והיו

א"ל לא. שזיקנה לך: א"ל. איהו יהיבנא לך דמי פלגא סעודתך: איכול קורנא. מלשנית: קורנא. קרבן להקריב על גבי המזבח
דקיימא לן איש איש. לרבות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות ישראל (חולין דף יג:). בניז שפטים. שפה העלויה: לזידו לא
הוי מומא. להקריב לגבוה בצמח דידו אלא מחוסר אבר: דוקין. טיילה כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ): יאמרו המטיל מוס בקדשים יהרג.
סיוה סבורין ששציל שהטיל מוס בקדשים ועבר על מוס לא יהיה צו (ויקרא כב) נהרג: ענוטוסו. סגלותו שסבל את זה ולא הרגו: שדא
גירא למורה. לקסום קסם כשהיה
סמון לירושלים: הווא ינוקא הוה
מגמגם בלישניה לא גרסינן: ביד
עמי ישראל. על ידי עמי ישראל:
ולכפורי ידיו. לקנה ידיו: נקדה.
נקדה לשון ימ מקדשין בהרים (עירובין דף
נח). נקדה לו חמה. זרחה שצילו
במכתת תענית (דף ק:). זינסו.
זינית של עליה: נגרסה על גבי כרים
וכספוס. שלא היה מהלך אלא על גבי
מילת: ואיכא דאמרי. בן זינית שמו
ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסמו
כסא שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהיה
הולך בצומי להקציל פני קיסר: הוו
לכו. להקצ תלתא עתירי חטיי ושערי
(י) וחמלה וזיני למחן כל בני העיר שערים
וחד שמה: כריוני. אנשים ריקים
ופוחזים למלחמה: אמרו להו רבנן.
להקצ כריוני: לא מספיעא מילתא.
לנלח: קמו. כריוני: קלינוהו להקצ
אמרי. לאזרות התבואה ועלים כדי
שילחמו: סמידא. סלת. חיוורסא.
פת נקיה: גושקרא. פת קיצי
שאורגרי: פרסא. פרש של גללי
בהמה: ומסא. מחמת איסטיסותה:
גרורגס. מאותם שנשאר לו כדי לדוק
שמן את מימיה ומלחמה היא ואכלתה
לרעבונה ומריח החול של רבי לדוק
שנכנס בגרורגס טעמה ומתה
באסטיסות: הוה מסחוי. בגרורג:
מאכלא. מחמת שהיה כחוס: כי הוה
כריא. כשגמר תעניתו ורלה להצרות
עלמו: הוו מייסי ליה גרורגוס. תאנים
יבשין מפני שלא היה יכול ללבוש דבר
עבה והיה מונח את מימיהן ומשליך
הגרורגוס: אכא סיקרא. כך שמו:
שלא ליה. רבן יוחנן בן זכאי תל לגבאי
בצנעא: אמר ליה. רבן יוחנן בן זכאי:
עד אימתי עבדיהו הכי. דלא שבקיתון
לאשלוני: חזי לי סקנא לדידי.
שינחוני ללחא מן העיר: נקוט נפשך
בקיצי. החזק עמך כחולה הולא
קול שאתה חולה: לישיילו כך. כמו
שאתה גוסס: ואייסי מידי סריא. דבר
מסריח כגון נבילה: ואגני גנך.
והשכב במטתך עמך שיאמרו מת הוא
ומסריח כבר: ולישיילו כך סלמדיך.
יכנסו תחת רגלי מטתך לשאת ולא
יניחו אחרים לשאת דלינון ידעין דחייא
קליל ממתא: צעו. הקצ כריוני:
למדקריי. ברמחיס שמה מערים
הוא: אמר להו. אכא סקרא:
יאמרו. הרומיים עליכם שפילו רבן
דקרו: למידתפיה. אולי יענק:
ולאו מלכא אכא. והתעללת בי:
איצרא

אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא
דסעודתך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך
דמי כולה סעודתך א"ל לא נקמיה בידיה
ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והווי יתבי רבנן
ולא מחו ביה ש"מ קא ניהא להו אויזל
איכול בהו קורצא בי מלכא אזל אמר ליה
לקיסר מדרו בן יהודאי א"ל מי יימר א"ל
שדר להו קורבנא חזית אי מקרבין ליה
אזל שדר בידיה עגלא תלתא בהדי דקאית
שדא ביה מומא ב' בניב שפתים ואמרי לה
בדוקין שבועין דוכתא דלדידן הוה מומא
ולדידו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו
רבי זכריה בן אבוקולס יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח סבור למיקטליה
דלא לזייל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים יהרג אמר
רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתנו ושרפה את
היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עליוהו לגידון קיסר כי קאתי שדא גירא
למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות
השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתי
את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא בעי לחרובי
ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואיגריי ונפק מיניה ר"מ
שדריה עליוהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הוו בה הנהו
תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון
בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא
רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגררת על
גבי כסתות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי חד אמר
להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא
וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל אקלידי הוה
מסר לשמיעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא אכלבא דחיטי בעי שיתין
אכלבי דציבי הוה להו למיון עשרים וחד שתא הוו בהו הנהו כריוני אמרו
להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו לא שבקניהו אמרו להו ניפוק ונעביד
קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסתייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי
דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הווי שדרתה
לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איזדבן אתא אמר לה סמידא
ליכא חיוורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזדבן אתא ואמר לה
חיוורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל איזדבן אתא ואמר לה
גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזדבן
הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכיל איתיב לה
פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי הרכה כך והענוגה אשר
לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרורגות דר' צדוק אכלא ואיתניסא ומתה
דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל
מידי הוה מיתחוי מאבראי וכי הוה כריא מייתו ליה גרורגות מייז מייהו ושדי
להו כי הוה קא ניהא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא
אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב כספם בחוצות ישליכו אבא סקרא
ריש כריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלא ליה תא
בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא
א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי
דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתו כולי עלמא
ולישילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גנך ולימרו דנח נפשך וליעילו כך
תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא לחגשן כך דקליל את דאינהו
ידיע דחייא קליל מומיתא עביד הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר כי מסו
לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה
בבא נפק כי מטא להתם אמר שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא א"ל מיחייבת תרי קטלא חדא דלאו מלכא
אנא וקא קרית לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לאו מלכא אנא
איברא

1. ונתתי את נקמתי
באדום ביד עמי ישראל
ועשו באדום כאפי
ובחמתי וידעו את
נקמתי נאם אדני
אלהים: יחזקאל כה יד
2. הרכה כך והענוגה
אשר לא נסתה כך רגלה
הצג על הארץ מהתענג
ומרוך תרע עינה באיש
חזקה ובכנה ובכנה:
דברים כח ג
3. כספם בחוצות
ישליכו חזקם לנה
ידעה כספם חזקם לא
יכול להצילם ביום
בשרת יי נפשו לא
ישבעו ומעיהם לא
ימלאו כי מכשול עונם
היה: יחזקאל ז יט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גושקרא פת
קריב. עין שנת דף כ ע"ב
בכ"י ד"ה גושקרא:

לעזי רש"י

טייל"א. קרום בעין הפוגע
בבאיח. שיאונדיי"ר.
משני. בעל איכות נחוחה.

מוסף תוספות

א. לשון חשיבות. מוס'
בכומיט. י"ו. ד"ה דק.

דקין כה (תענית כה). ע"כ שייך לעמוד הקודם
עגלא תילתא. שליש לנטן. (מגילה ז). שהוא משוכת מפני שהבנתה בקטנותה ענין אינה כסוחה והלך ראשון ושני איש ברא (שבת יא). גדול כאלו הגיע לשלש שני וגמרה גדלותו דהכי שכיח ומעיל למיכל כמו (ב"מ סה). ומגלילין
אותן עד שיהי משלושין (סנהדרין סה). גושקרא. פת סוכין (שבת כ).